

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH

1. ČTVRTLETÍ 2020

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

VÝSLEDKY ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH ZA 1. ČTVRTLETÍ 2020

VÝSLEDKY ZA 1. ČTVRTLETÍ 2020

VYHODNOCENÍ A KOMENTÁŘE

ZPRACOVALI: VLADIMÍR ŠTÍPEK, BOHUSLAV ČÍŽEK, ANNA NOVOTNÁ, JAN ŠEBESTA

ZPRACOVÁNO K 29. 4. 2020

O ŠETŘENÍ

- Pravidelné čtvrtletní šetření SPČR a ČNB
 - 9letá historie, 33 šetření
 - Unikátní společný projekt
 - Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského Svazu v ČR
 - Informace od firem
 - Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách, ...
- **142** respondentů v šetření za 1. čtvrtletí 2020
- Databáze časových řad dostupná na stránkách ČNB:
 - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

SHRnutí VYBRANÝCH VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ – 1. ČTVRTLETÍ 2020

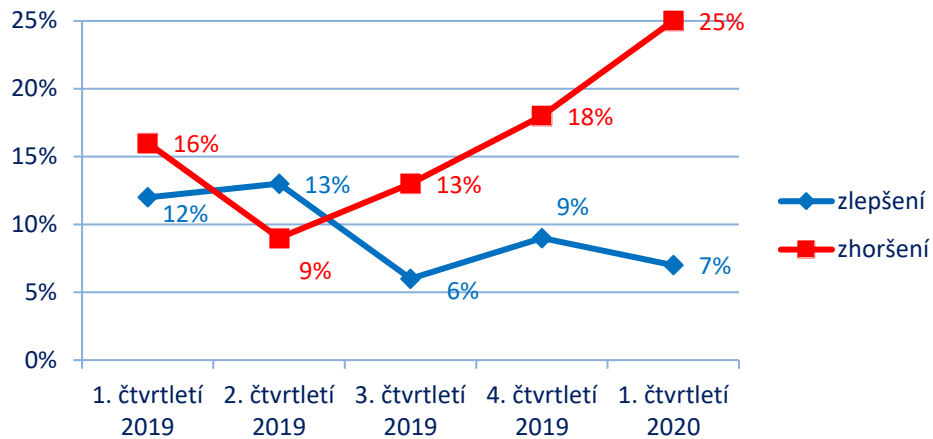
- Výsledky šetření mezi podnikateli za 1. čtvrtletí 2020 ilustruje **postupně zvolňující růstové tempo, které ekonomika v ČR měla těsně před začátkem koronavirové krize** a krátce před zavedením vládních restriktivních opatření.
- **Zhoršující se domácí a zahraničí poptávka** byla doprovázena **očekáváním nižšího růstu mezd** a jen mírného dalšího nárůstu zaměstnanosti.
 - Trend nižšího mzdového růstu tak byl započat ještě před zavedením restrikcí od 12. března.
- V oblasti **očekávání zakázek** před příchodem koronavirové krize byl poměr očekávaného zvýšení i snížení vyrovnaný. Poslední dva kvartály před začátkem koronavirové krize tak pro zakázky nevyznívají negativně. Obdobně např. **dostupnost úvěrů** byla hodnocena pozitivně. To jsou indikátory, že ekonomika do koronavirové krize nevstoupila ve špatné situaci.
- Z šetření vyplývá **očekávání nárůstu cen** (vstupů i výstupů, i spotřebitelské inflace).
- V 1. čtvrtletí bylo patrné, že **roste podíl zajištění exportu proti kurzovému riziku**, což je náklad, který by odpadl při přijetí společné měny Euro.

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ RŮST FIREM – DOMÁCÍ A ZAHRANIČNÍ POPTÁVKA

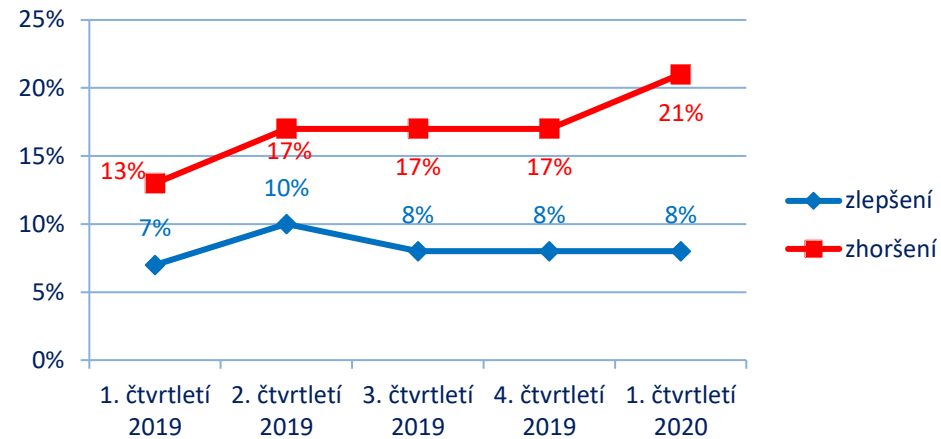
- V 1. čtvrtletí 2020 se značně **zvětšil rozdíl** mezi křivkami ilustrující **negativní a pozitivní hodnocení domácí poptávky** s tím, že **negativní hodnocení značně roste u domácí i zahraniční poptávky**:
 - **25 %** respondentů vnímá zhoršení poptávky jako faktor omezující růst firmy, zlepšení vnímá pouze **7 %** respondentů.
 - U zahraniční poptávky čeká zhoršení **21 %** respondentů a zlepšení stabilně **8 %** respondentů.
 - V ostatních faktorech omezujících růst firem, kromě nedostatečné poptávky, se situace nezhoršuje.
- Sběr dat probíhal dle metodiky ČNB **v březnu** s termínem odeslání vyplněných dotazníků respondenty **do 10. března**.
- Termín ukončení šetření tak vzhledem k eskalaci problémů mohl některé firmy ovlivnit, byť **hlavní opatření a restriktce v ekonomice probíhaly až po uzávěrci sběru dat** (nouzový stav v ČR vyhlášen 12. března).

VNÍMÁNÍ FAKTORU POPTÁVKY

Nedostatečná domácí poptávka

Nedostatečná zahraniční poptávka

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

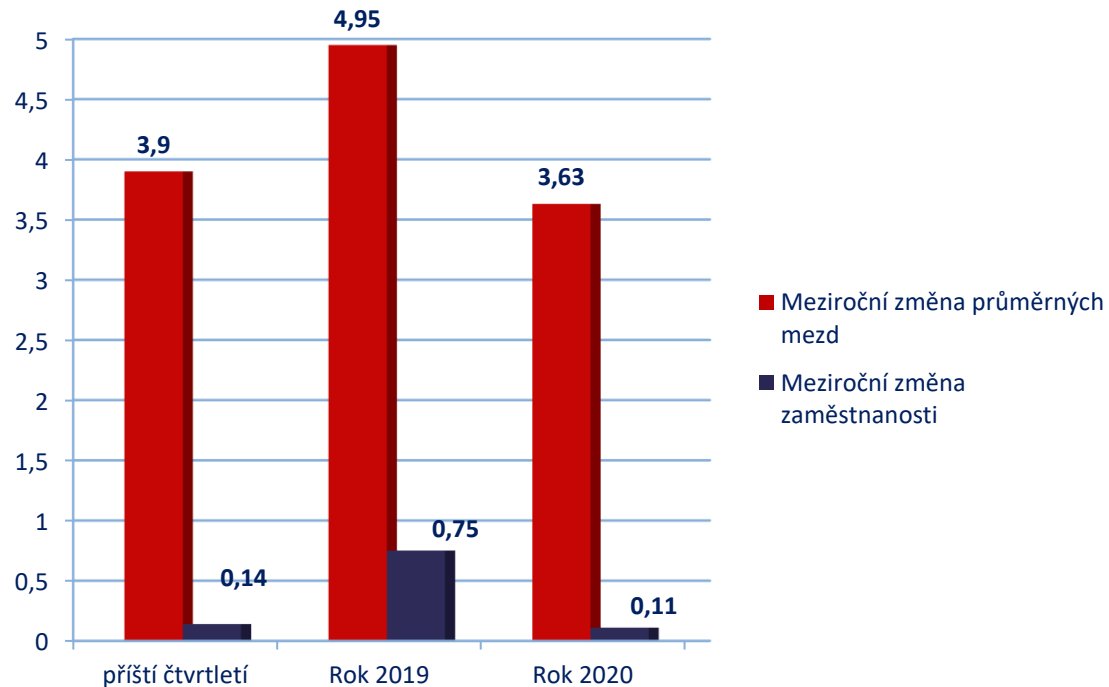
FAKTORY OMEZUJÍCÍ RŮST FIREM

Faktor:	zlepšení					zhoršení				
	1. čtvrtletí 2019	2. čtvrtletí 2019	3. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2019	1. čtvrtletí 2020	1. čtvrtletí 2019	2. čtvrtletí 2019	3. čtvrtletí 2019	4. čtvrtletí 2019	1. čtvrtletí 2020
Nedostatečná poptávka – tuzemsko	12%	13%	6%	9%	7%	16%	9%	13%	18%	25%
Nedostatečná poptávka – zahraničí	7%	10%	8%	8%	8%	13%	17%	17%	17%	21%
Nedostatek financí	10%	11%	10%	14%	11%	15%	12%	15%	8%	11%
Druhotná platební neschopnost	3%	2%	4%	2%	4%	8%	4%	6%	10%	10%
Ceny materiálů a surovin	3%	2%	1%	5%	4%	47%	47%	45%	40%	36%
Ceny energie	3%	2%	5%	4%	3%	49%	41%	43%	50%	38%
Vysoké náklady na práci	1%	2%	3%	4%	4%	54%	55%	53%	51%	46%
Nedostatek kvalifikované pracovní síly	1%	2%	1%	2%	7%	52%	49%	45%	45%	34%
Konkurence	2%	1%	0%	1%	1%	15%	13%	15%	15%	15%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

Údaj představuje vnímání meziroční změny (relativní četnost). Zbývající hodnota do 100 % představuje odpověď „beze změny“.

TRH PRÁCE: OČEKÁVANÉ MEZIROČNÍ ZMĚNY ZAMĚSTNANOSTI A NOMINÁLNÍCH MEZD (%)

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.

TRH PRÁCE: MZDOVÁ OČEKÁVÁNÍ A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI

- V oblasti mezd se **očekávání růstu již začalo snižovat**. Oproti dřívější úrovni nad 4 % je očekávání pro příští čtvrtletí i celý rok 2020 **nyin pod 4% úrovní**.
- Rovněž **očekávaná zaměstnanost již poroste pouze pomalu**, což je dáno klesajícím tempem ekonomického růstu, který pozorujeme již několik čtvrtletí, předpokladem komplikací souvisejících s koronavirem, rovněž se projevilo dosažení pomyslného stropu růstu mezd.
 - (Pozn.: odhady v rámci našeho šetření **nezohledňují faktory** jako je *výkon přesčasové práce, firemní mzdové benefity – bonusový systém, 13. plat atd., dále externí vlivy jako je vývoj minimální mzdy, růst platů ve veřejném sektoru*).
- Postupné snižování tempa růstu mezd **bude pokračovat** během roku 2020 – bude záležet na vývoji ekonomického růstu, na tempu obnově ekonomických vazeb v ČR a EU, na procesu rozvolňování restrikcí v ČR a EU (po rozvolnění a stabilizaci může v některých sektorech následovat optimalizace pracovních míst).

OČEKÁVANÝ CELKOVÝ CENOVÝ VÝVOJ A VÝVOJ CEN VSTUPŮ/VÝSTUPŮ

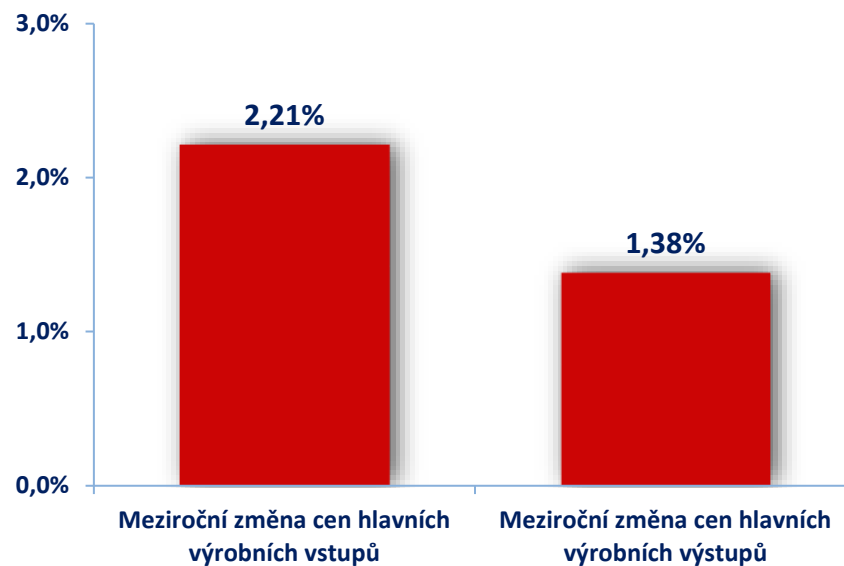
▪ Inflační očekávání:

- Podnikatelé očekávají růst spotřebitelských cen tempem **2,09 % v horizontu 1 roku** a v horizontu **3 let předpokládají růst cen o 2,64 %**.

▪ Očekávání růstu cen vstupů a výstupů:

- Očekávání vývoje ceny **vstupů** v horizontu 1 roku je na úrovni **2,21 %** v případě vývoje ceny **výstupů** je očekáván vývoj **1,38 %**.
- Oba ukazatele v 1. čtvrtletí vzrostly oproti minulému šetření, do příchodu koronakrize byly zřejmé tendence k růstu cen.
- Stále **přetrvává nižší růstová úroveň vstupů ve srovnání s výstupy**.

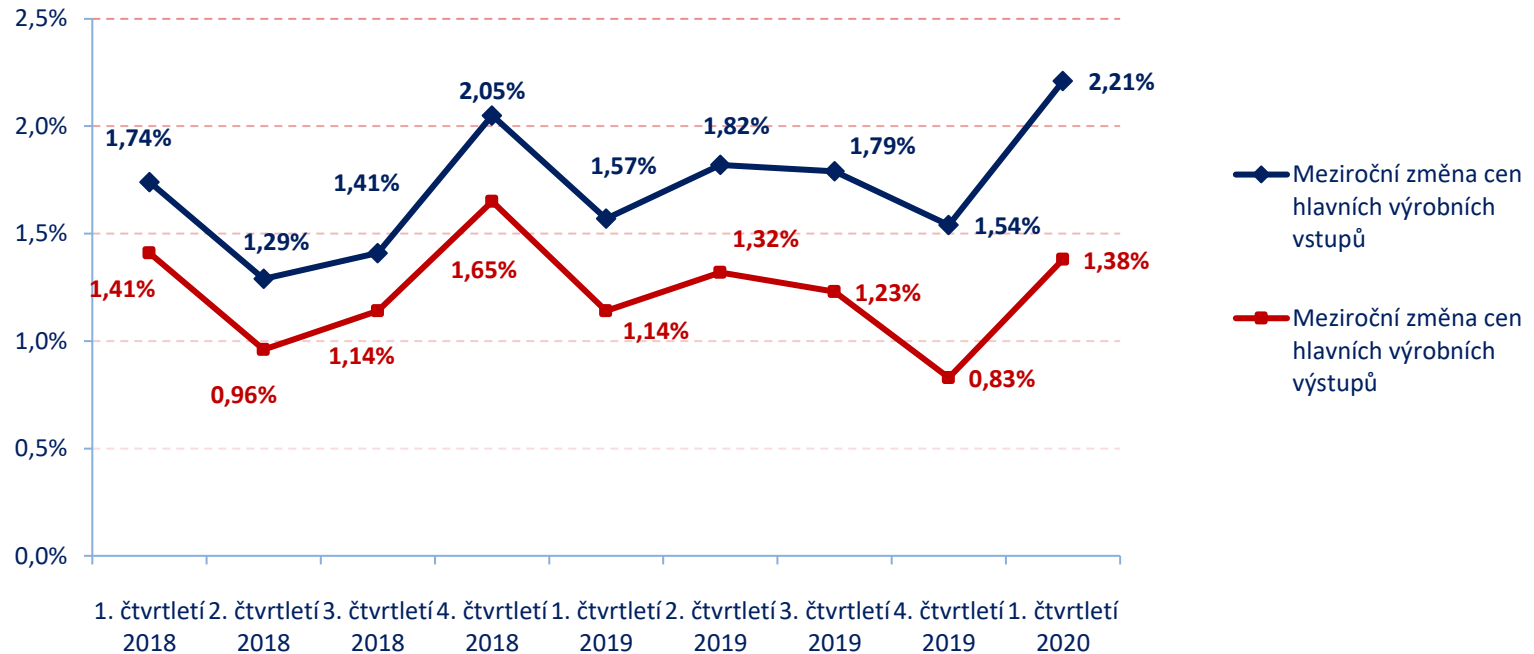
OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ NA ROČNÍM HORIZONTU

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.

OČEKÁVANÝ „RŮST“ CEN HLAVNÍCH VÝROBNÍCH VSTUPŮ A VÝSTUPŮ

GRAF VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ ZA POSLEDNÍ DVA ROKY

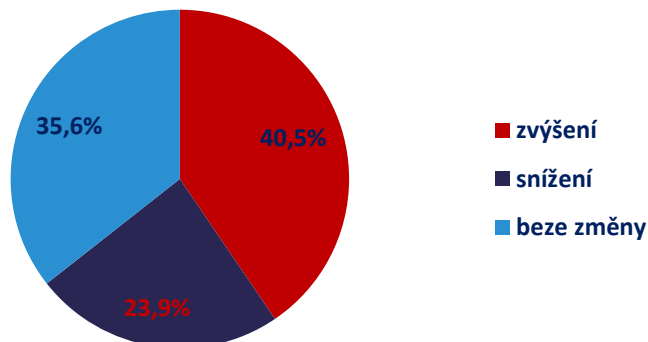

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.

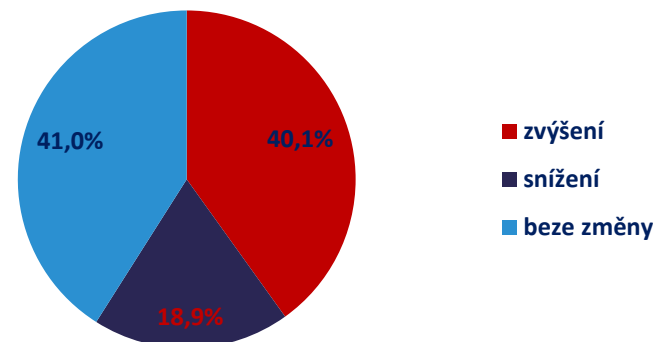
ZAKÁZKY – OČEKÁVÁNÍ FIREM

- **Pozitivní a negativní očekávání v zakázkách se v 1Q ještě příliš neměnily**
 - V 1. čtvrtletí byl stále vyrovnaný poměr očekávání zvýšení/snížení zakázek pro následujících 3 i 6 měsíců. Překvapivě se navíc zvyšovaly podíly pozitivních předpovědí vývoje zakázek.
 - Z toho plyne, že průmysl vstoupil do koronakrize v dobré kondici (byť s klesajícím trendem dosavadního růstu), ale očekávání se pravděpodobně ve výsledcích dalšího šetření změní.

Očekávaný vývoj zakázek v příštím čtvrtletí

Očekávaný vývoj zakázek v následujících 6 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.
 Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

ZAKÁZKY

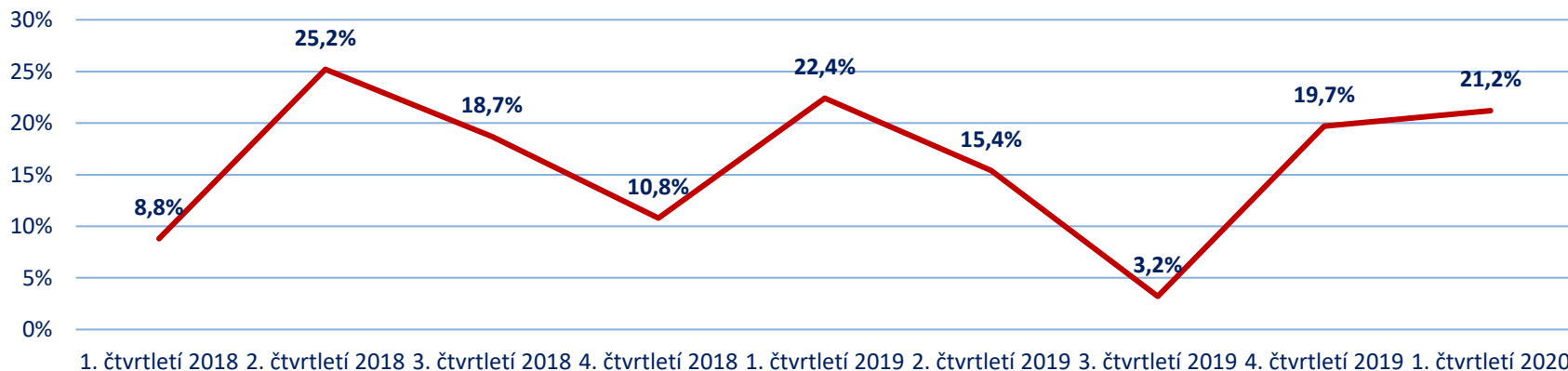
- Vývoj očekávání pro příští čtvrtletí:

TABULKA VÝVOJE OČEKÁVÁNÍ ZAKÁZEK:

Vývoj zakázek - očekávání pro příští čtvrtletí	1Q 2019	2Q 2019	3Q 2019	4Q 2019	1Q 2020
zvýšení	35,6	36,5	26,5	24,8	40,5
snížení	14,3	19,8	24,6	25,1	23,9
beze změny	50,1	43,7	48,8	50,1	35,6

- Vážené saldo vývoje očekávání zakázek pro příští půlrok je kladné:

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ ZAKÁZEK PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 6 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA:

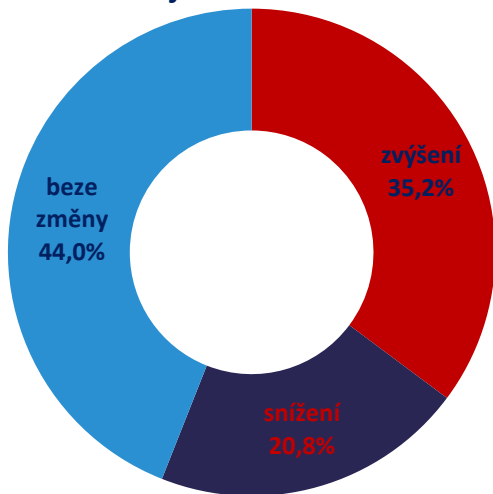

Zdroj: Vlastní tabulka a graf, šetření SP ČR a ČNB. Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

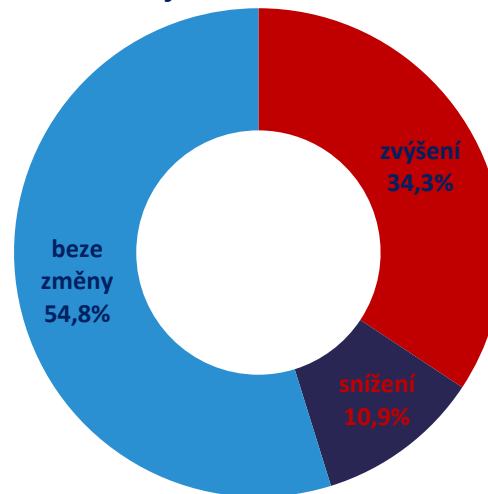
INVESTIČNÍ AKTIVITA

- **Očekávání investiční aktivity je stále pozitivní, i když se podíl pozitivních očekávání snižuje:**
 - Pozitivní očekávání vývoje investic se snížilo na horizontu 6 i 12 měsíců. Pozitivní očekávání investic pro následujících 6 měsíců se snížilo (ze 47,0 % na 35,2 %) stejně jako očekávání na následujících 12 měsíců (z 47,2 % na 34,3 %). Negativní očekávání vzrostlo pouze v 6měsíčním horizontu.

Očekávaný vývoj investic v následujících 6 měsících

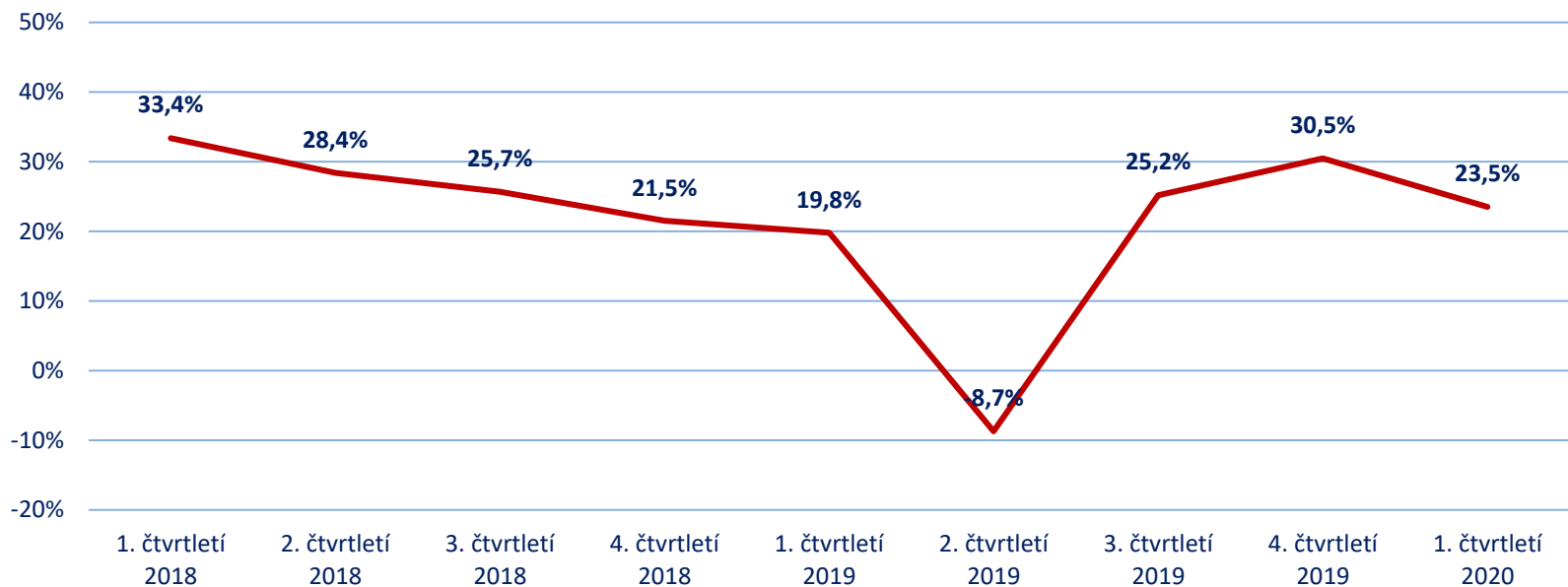
Očekávaný vývoj investic v následujících 12 měsících

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.
Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

INVESTIČNÍ AKTIVITA

VÝVOJ OČEKÁVÁNÍ INVESTIČNÍ AKTIVITY PRO NÁSLEDUJÍCÍCH 12 MĚSÍCŮ – VÁŽENÉ SALDA

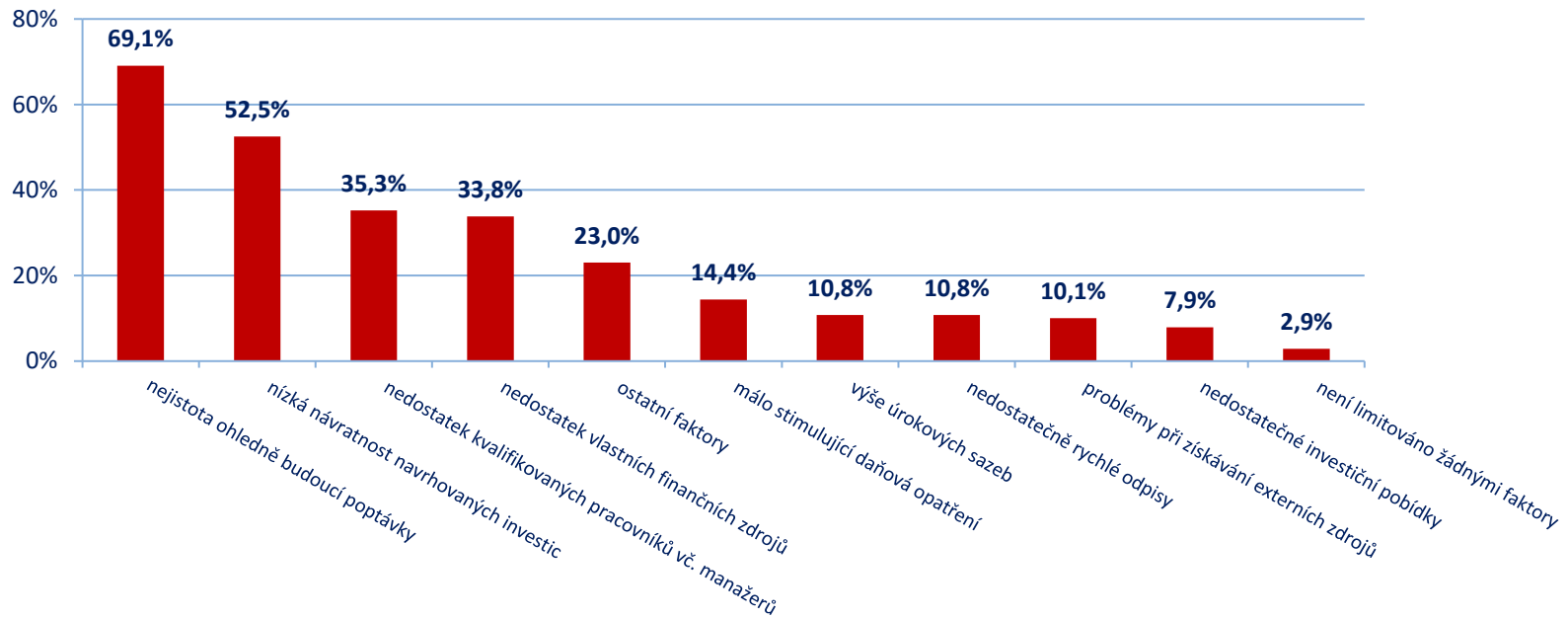

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za uvedená čtvrtletí.
 Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby.

FAKTORY LIMITUJÍCÍ INVESTIČNÍ OČEKÁVÁNÍ

- Hodnocení investičního rozhodování se na začátku roku 2020 příliš neměnilo. Na předních příčkách nedošlo ke změně a k limitům pro investice patří: **nejistota budoucí poptávky, nízká návratnost investic, nedostatek pracovníků**.

LIMITY INVESTIČNÍHO ROZHODOVÁNÍ (PROCENTO ODPOVĚDÍ/FIREM Z CELKOVÉHO POČTU 139):

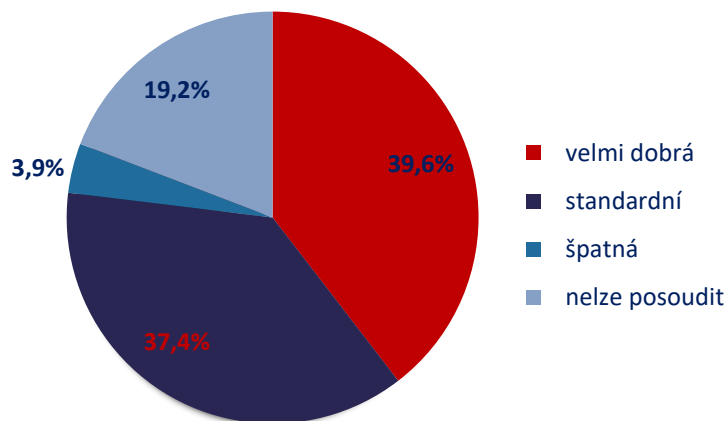

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.

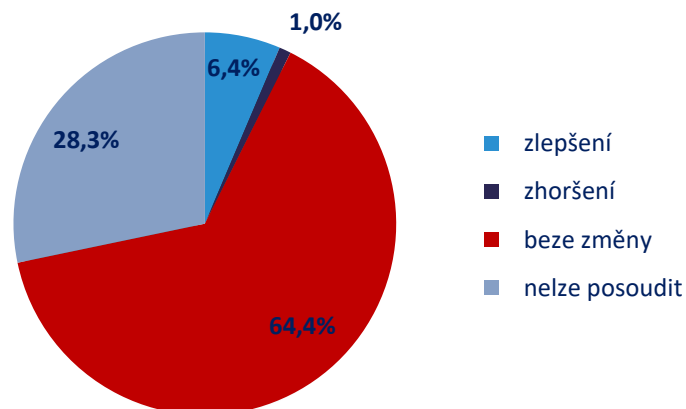
DOSTUPNOST ÚVĚŘŮ

- **Financování v prvním čtvrtletí (před pandemií) nebylo pro firmy problém**
 - Během šíření pandemie se ale dostupnost pro řadu firem snižovala, v některých případech rostla riziková přírážka, podnikům se propadly tržby, ale náklady zůstávají.

Dostupnost úvěrů v posledních 12 měsících

Očekávání dostupnost úvěrů v následujících 12 měsících

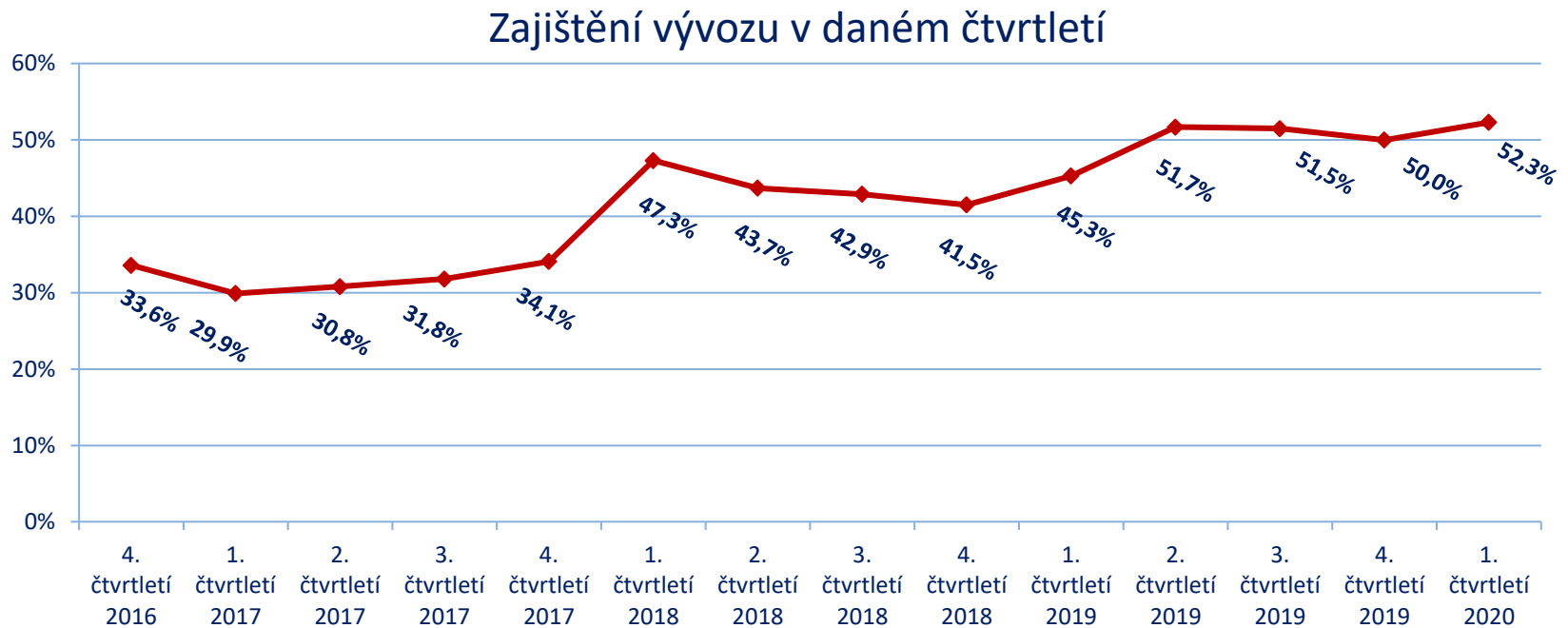
Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za 1. čtvrtletí 2020.

Uvedené procentní hodnoty představují váženou relativní četnost, vahami jsou tržby

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

- Podíl finančního zajištění exportu se **téměř celý rok 2019 drželo na úrovni 50 % a v 1. čtvrtletí 2020 se dostal až na úroveň 52,3 %** (*tj. více než 50% část vývozu byla zajištěna*), přičemž již 9. čtvrtletí v řadě se drží **nad úrovní 40 %**.
 - Zajištění vývozu proti kurzovému riziku v ročním horizontu je očekáváno na úrovni **39,6 %**.
 - **Je zřejmé, že dopad a obava z kurzových výkyvů vlivem mezinárodní situace přináší podnikatelům dodatečné náklady. Tyto náklady** (*tj. náklady na pojištění proti změnám kurzu, náklady s využíváním dvou měn*) **by při připojení ČR do eurozóny odpadly.**
 - Efekt oslabení kurzu při koronavirové krizi byl oslaben vyšší mírou zajištění proti posílení koruny a též vliv měl pokles exportu.
- Další formou zajištění je používání eura podniky pro tuzemské platby:
 - Jak je uvedeno dále, podnikatelé v rámci ČR **používají euro dlouhodobě v intervalu zhruba 16 až 20 % transakcí.**

ZAJIŠTĚNÍ VÝVOZU PROTI KURZOVÉMU RIZIKU

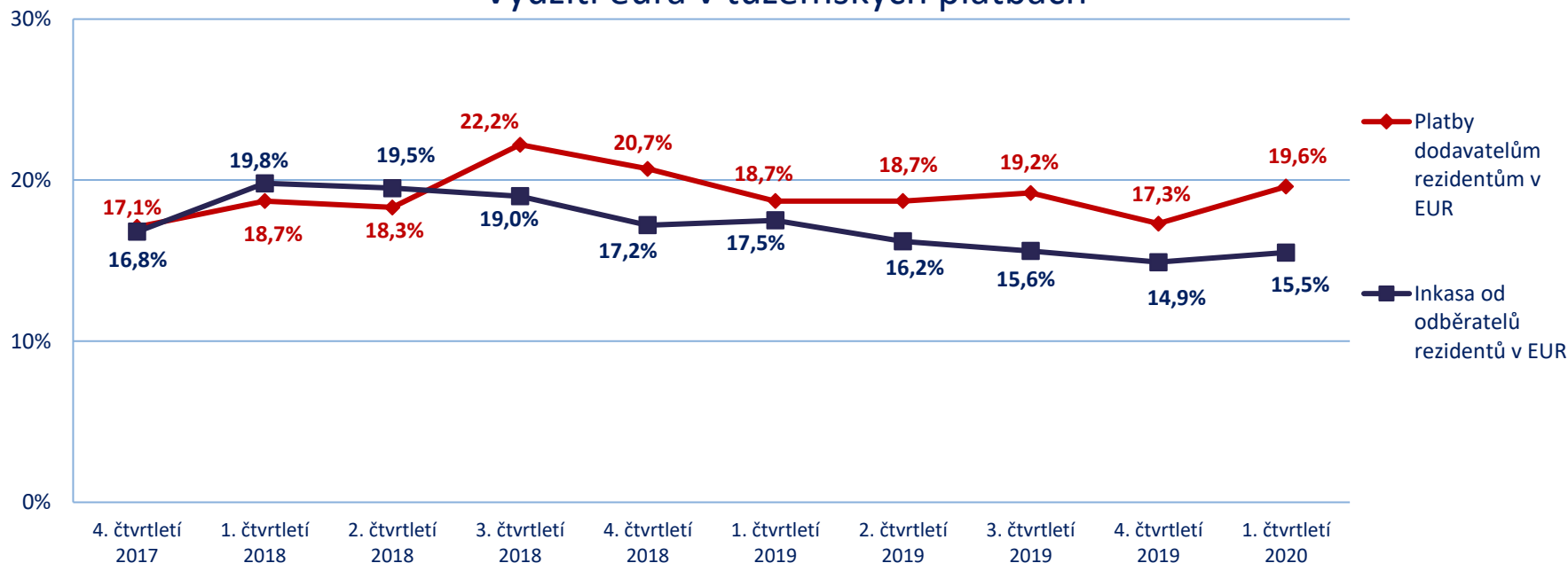

Zdroj: Vlastní graf, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

POUŽÍVÁNÍ EURA V TUZEMSKÝCH TRANSAKČÍCH

- Vysoká otevřenost české ekonomiky a její zapojení do globálních řetězců
 - Je zřejmé, že podnikatelé v rámci ČR **používají euro dlouhodobě v intervalu od cca 16 do 20 %** transakcí, **podíl inkasa odběratelů v eurech v 1Q 2020 aktuálně opět mírně vzrostl**. Eurové transakce jsou používány i mezi odběrateli a dodavateli – rezidenty.
 - Nákupy i prodeje v eurech **omezují kurzové riziko a snižují transakční náklady**. Tento ukazatel ilustruje dobrovolnou motivaci podnikatelů/firem využívat evropskou měnu a odráží i význam mezinárodního obchodu pro ČR a jeho zapojení do globálních řetězců.

Využití eura v tuzemských platbách

PLATEBNÍ MORÁLKA ODBĚRATELŮ

JAKÁ JE PLATEBNÍ MORÁLKA ODBĚRATELŮ RESPONDENTŮ, ZDA PROVÁDĚJÍ ÚHRADU V TERMÍNU:

Platební morálka odběratelů	2. čtvrtletí 2015	3. čtvrtletí 2018	3. čtvrtletí 2019	1. čtvrtletí 2020
faktury zaplacené v termínu	24,0%	29,0%	28,0%	29,0%
do 10 dnů po splatnosti	25,0%	31,0%	27,0%	28,0%
11-20 dnů po splatnosti	23,0%	18,0%	21,0%	16,0%
21-30 dnů po splatnosti	16,0%	13,0%	13,0%	16,0%
31-60 dnů po splatnosti	10,0%	8,0%	10,0%	11,0%
více než 60 dnů po splatnosti	2,0%	1,0%	1,0%	1,0%

Zdroj: Vlastní tabulka, šetření SP ČR a ČNB, šetření za příslušná čtvrtletí.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ OJEDINĚLÁ SPOLUPRÁCE

- Od roku 2011 provádí Svaz průmyslu a dopravy ČR ve spolupráci s Českou národní bankou pravidelná čtvrtletní šetření. Respondenty jsou podniky z nefinančního sektoru, jejichž struktura je vybrána tak, aby odrážela strukturu české ekonomiky. Od začátku šetření je průměrná hodnota počtu respondentů 168, nicméně tento počet není uzavřený a i Váš podnik může rozšířit řadu respondentů a tím zvýšit vypovídací schopnost zjištění.

■ MÁTE ZÁJEM ZAPOJIT SE DO ŠETŘENÍ?

- Svůj zájem sdělte prosím pracovníkům ČNB zodpovědným za statistické šetření na e-mail. Setreni@cnb.cz, tel.: 224 414 398, kde Vám poskytnou podrobnější informace k obsahu šetření a ke způsobu vyplňování statistického dotazníku.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

■ ZAMĚŘENÍ ŠETŘENÍ

- Zkoumá makroekonomická i podniková data, uplynulý vývoj i jeho očekávaný vývoj, tvrdá data i subjektivní hodnocení. Otázky jsou rozděleny do oblastí:
 - Ceny
 - Makroindikátory
 - Podnikové indikátory
 - Zajištění vývozu
 - Platby a inkasa
- Šetření nabízí obrázek o aktuálním stavu a očekávaném vývoji podnikatelského prostředí jak z pohledu vnitřních, tak i vnějších podmínek.

■ VYUŽITÍ ŠETŘENÍ

- Šetření Svaz průmyslu a dopravy ČR využívá jako základ pro prosazování zájmů zaměstnavatelů a podnikatelů. Přidanou hodnotu vytváří pohled samotných podniků, na jehož základě může být argumentace věcnější a silnější. Výsledky pomáhají:
 - Poskytnout signály o budoucím vývoji a situaci v podnikové sféře ekonomiky
 - Varovat před možnými problémy, poukazovat na slabá místa a rizika
 - Při tvorbě makroekonomické prognózy ČNB pro účely měnové politiky

DATABÁZE ČASOVÝCH ŘAD

- Dostupná na stránkách ČNB (www.cnb.cz)
 - http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS
 - Databáze časových řad ARAD → Statistická data → Všeobecná ekonomická statistika → Statistická šetření ČNB → Statistické šetření ČNB a SP ČR v nefinančních podnicích

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR

WWW.SPCR.CZ

TWITTER: @SVAZPRUMYSLU

YOUTUBE: SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR